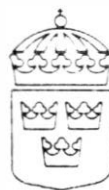

Motion till riksdagen

1989/90:A458

av Charlotte Branting (fp)

Utvecklingsinsatser i Kronobergs län

Mot.

1989/90

A458-463

Utvecklingen i Kronobergs län har under de senaste åren varit positiv. Hög sysselsättning, kraftig dynamik i näringslivet och stor efterfrågan på arbetskraft har varit kännetecknande för utvecklingen. Störst är efterfrågan på arbete inom vårdsektorn, tillverknings- och servicesektorerna. Trots denna god utveckling finns det anledning till viss oro. Inte minst gäller denna oro vår framtida utveckling. Befolkningsprognoserna har gett en bild av ett delat Sverige med tillväxt i storstadsområdena, västra Sverige, Östergötland och Umeåområdet och tillbakagång i skogslänen med Bergslagen och sydöstra Sverige. Det är genom aktiva åtgärder nu som vi kan förebygga kriser i framtiden.

Miljö

Under de senaste åren har sjöar, skog och åkermark i Sydsverige drabbats allt svårare av försurningen. På sikt kommer det att innebära stora svårigheter för länet, om inte kraftfulla insatser görs. Försurningen är bl.a. allvarlig för att den rycker undan basen för en av länets viktigaste sysselsättningsfaktorer, skogsindustrin. Försurningen beror till en viss del på inhemskt nedfall från trafik, industri och värmeverk. I sydöstra Sverige härrör dock den största delen från utländska källor, speciellt från Polen, DDR och de baltiska staterna. Det är därför angeläget att ett särskilt miljöanslag inrättas till stöd för insatser på området "tekniskt bistånd, utbildning och forskningsarbete".

Växjö kommun har startat vänortssamarbete i miljöfrågor med en ort i Polen. Ett samarbete med högskolan i Vilnius, Litauen är också på gång. Detta och liknande initiativ med inriktning på miljöfrågor i Östeuropa bör få statligt stöd. Stödet kan bl.a. användas till samordning av kommunala initiativ och till direkta projekt exempelvis reningsverk som byggs av svenska kommuner i Östeuropa. I denna fråga vill jag hänvisa till folkpartiets motion om internationellt miljösamarbete. Jag har väckt en särskilt motion om förbättring av försurade brunnar.

Utbildning, forskning

En fortsatt satsning på Växjö som skol- och utbildningsort är i hela regionens intresse.

Arbetet med att utveckla och decentralisera den gymnasiala yrkesutbildningen bör fortsätta. Inskolningsplatser och lärlingsplatser bör inrättas i större utsträckning än vad som sker idag.

Kronobergs län är det län som erhållit störst reduktion av timmar för kommunal vuxenutbildning under de senaste tre åren. Skälen härför anförs bl. a. vara att länet har en mycket god arbetsmarknad, lågarbetslöshet samt att vissa kommuner i länet tidigare byggt en större vuxenutbildning än vad som nu finns resurser för. Länets andel minskar varje år.

Sydöstra Sverige har angivits som ett kommande stödområde. Det kan inte vara rimligt att vuxenutbildningsramen ytterligare reduceras i ett sådant område. En ökning av ramen nu bör kunna effektivt motverka den befärade utvecklingen i Sydöstra Sverige.

Skolöverstyrelsen begärde en utökning av platser i försöksverksamhet med treårig gymnasial yrkesutbildning med 4 000. Budgetpropositionen föreslår en ökning med 1 200 intagningsplatser. Dessa skall i första hand användas för att åstadkomma fullskaleförsök. Huvuddelen av dessa platser kommer sannolikt att fördelas till Värmlands län (900).

Kronobergs län har tidigare erhållit ett relativt rikt utbud av platser och försökslinjer. Dock saknas naturbrukslinje helt i länet. Andra önskemål från länets kommuner är exempelvis

- industriell teknisk linje (Alvesta)
- omvårdnadslinje (Alvesta, Ljungby, Växjö = utökning)
- livsmedelsteknisk linje (Växjö)

Kommunerna är synnerligen angelägna om platser för försöksverksamheten. Folkpartiet föreslår i sin partimotion om skolan en utökad försöksverksamhet. En del av denna bör komma Kronoberg till del.

Tvåårig maskiningenjörsutbildning i Ljungby

I Ljungby etablerades en ingenjörsutbildning inom gymnasieskolan, bestående av 4-årig teknisk linje och 1-årig påbyggnadskurs för denna. Åk 4 och påbyggnadskursen utgör i viss mån grunden för Resurscentrum i Ljungby. Denna har sedan omvandlats till en tvåårig högskoleutbildning.

Riksdagen beslutade under 1989 att införa en ny tvåårig ingenjörsutbildning inom högskolan. Gymnasieutbildningens fjärde år och påbyggnadskursen avvecklas successivt. Riksdagsbeslutet angav även vilka orter som skall ha framtida permanent lokalisering av ingenjörsutbildningen. Ljungby är ej med bland dessa orter, men Växjö är med och är först i landet med försöksverksamheten. Högskolan i Växjö får enligt budgetpropositionen en minskning av antalet nybörjarplatser 1990/91 med 30 med en ytterligare minskning av platserna 1993/94 med 20.

Det är angeläget för näringslivet i västra länsdelen att Ljungby även i fortsättningen kan ha kvar sin tvååriga maskiningenjörsutbildning.

Tillväxten i landets universitetsorter visar på den högre utbildningens och forskningens betydelse för den regionala utvecklingen. Högskolorna i Växjö, Kalmar och Karlskrona/Ronneby svarar 1989/90 tillsammans för 51 utbildningslinjer och 190 fristående kurser. På dessa går ca 8 000 studenter.

Utbildningarna fördelar sig mellan teknik, naturvetenskap, samhällsvetenskap (inkl. ekonomi) och humaniora. Det statliga anslaget för att bedriva denna utbildning är 170 milj. kr. Till forskning är anslaget ca 4 milj. kr. Vid våra universitet är däremot utbildningsanslag och forskningsanslag lika stora. Samtidigt vet vi, att forskningskontakter är avgörande för kvalitén på utbildningen. För att fullgöra högskolereformen och kunna erbjuda en nationellt likvärdig kvalitet på högskoleutbildningen måste mer permanenta forskningsresurser ställas till förfogande. En forskningsorganisation som omfattar högskolorna i Växjö, Kalmar och Karlskrona/Ronneby, Sydostuniversitetet, skulle ha en tillräcklig utbildningsbas för att bära en sådan förstärkning av forskningsresurserna.

Högskolorna Sydostuniversitetet, skall kunna ge en basutbildning som tillgodoser de lokala behoven. De skall profilera sig inom vissa områden med studenter från hela landet, samt kunna erbjuda fortbildning och vidareutbildning och forskarutbildning. Lokalfrågan för högskolan i Växjö måste lösas och hela högskolan lokaliseras till ett område.

Den skogliga utbildningen byggs systematiskt upp inom ramen för projektet sydsvensk skogsforskning. Med hänsyn till Växjös roll som centrum för det sydsvenska skogsbruket är det naturligt att skogsvetenskaplig forskning knyts till högskolan. Den skogliga försöksparken bör kompletteras med en forskningsenhet.

Med hänsyn till den ämnesmässigt breda och djupa kompetens som utvecklas inom lärarutbildningen i Växjö finns det goda förutsättningar att ge en kvalitativt god lärarutbildning inom en sammanhållen grundskollärlinje. Det är därför naturligt att även en lärarutbildning med inriktning mot kurserna 4–9 snarast lokaliseras till Växjö.

Uppfinnarna

Uppfinnarna har en avgörande betydelse för ett lands förmåga att hävda sig i en internationell konkurrens. Därför krävs förutsättningar för att kreativa begåvningar kan få goda möjligheter för ett brett kunskapsinhämtande, erfarenhetsutbyte och utveckling av sina idéer och uppfinningar. En nordisk folkhögskola med inriktning på förnyelseteknik skulle vara en väg att tillgoda detta behov. Statligt stöd bör därför ges till den nya utbildningen vid Grimslövs folkhögskola, som man kan se som ett första steg mot en nordisk folkhögskola i förnyelseteknik.

Kommunikationer

Växjö har alltmer kommit att utvecklas till ett transportcentrum för sydöstra Sverige. Dessutom medför Växjös geografiska läge att grossistföretag ofta överväger att etablera sig där. Ett problem för länet är att för företag på

mindre orter är det svårt att rekrytera kvalificerad arbetskraft, bl.a. på grund av att arbetsmarknaden är för "smal" för att båda makarna skall kunna erbjudas jobb. Detta är också ett skäl för bra kommunikationer och väl utbyggd kollektivtrafik.

Vägverket kommer centralt att ta ställning till vilka vägar som skall tas in i det nationella stamvägnätet, dit de stora investeringarna skall koncentreras. Växjö är en av de få residensstäder som ligger utanför stamvägnätet. Det är angeläget att väg 23 kommer in i detta stamvägnät. De mest angelägna behoven på länets riksvägar är upprustning av E4 och riksväg 23 mellan länets centrala delar och Malmö-området.

Det framväxande informationssamhället ställer stora krav på tillgänglighet via tele- och datakommunikation.

I Kronobergs län är skogsbruket och skogsindustrin som tidigare nämnts av stor betydelse. Tyvärr har många mindre vägar låg bärighet på grund av svaga broar eller att vägarna går över stora mossmarker. Det är därför viktigt att länet tilldelas medel för skogstransporterna.

Regionalpolitiska stödet

Under 1980-talet, när de regionala problemen i sydöstra Sverige blivit alltmer uppenbara, har informationen om möjligheterna till regionalpolitiska stödmedel efter hand nått ut till befolkningen i de sysselsättningssvaga delarna av Kronoberg. Samtidigt har länsstyrelsen tillsammans med kommuner och länsorgan kunnat få igång en lovande projektverksamhet i länet. Under de senaste budgetåren har denna utveckling dämpats, eftersom länets anslag för regionala utvecklingsinsatser inte har höjts. Då länsanslaget höjts betydligt under senare år anser jag det befogat med en fördubbling av anslaget till Kronobergs län.

Med tanke på att statsmakterna har drivit projektet "Hela Sverige skall leva" är det väsentligt att man också på länsnivå får resurser att följa upp projektet i glesbygdsområden. För Kronobergs län betyder det mycket om man genom t.ex. kombinationssysselsättningar kan öka sysselsättningen och boende på landsbygden.

Det är viktigt att man på länsnivå får full frihet att själv prioritera de regionalpolitiska medlens användning mellan projektsatningar, glesbygdstöd och stöd till företag. Därför bör maximigränsen för projektmedel tas bort.

Glasmuseum i Växjö

Kulturutskottet har vid flera tillfällen uttryckt sin positiva syn på Smålands museum/Växjö glasmuseum och dess vilja och erkända kompetens att ta ansvar för en för hela riket omfattande insamling och dokumentationsverksamhet på glasområdet. Det är dock mycket tragiskt att merparten av glaset finns nerpackat i lårar. Det är hög tid att Växjö nu får sitt sedan länge efterlängttade glasmuseum. Ett sådant museum kräver statliga medel. I folkpartiets partimotion om kulturpolitiken föreslås att ytterligare medel anslås till regionala museer. I och med detta förslag skulle möjligheterna till statligt stöd till Glasmuseet i Växjö underlättas som komplement till de medel kommun och landsting kan avsätta.

Kompensation för I 11:s nerläggning

Mot. 1989/90
A458

Beslutet om I 11:s nerläggning kommer hårt att drabba Kronobergs län. Jag motsatte mig detta beslut och beklagar det djupt. Det är rimligt att Kronobergs län på olika sätt får kompensation för I 11. Här lämnas några förslag. Regeringen bör snarast återkomma med förslag i denna fråga.

- Ett Sydostuniversitet
- Civilförsvarsutbildning
- Förstärkt delegation för icke militärt motstånd
- SCB, regionalt kansli
- RRV regional filial, systemutveckling.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sydöstra Sveriges miljövårdssamarbete med öststater.¹]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utveckling av gymnasieskolan samt kommunal vuxenutbildning och dess försöksverksamhet i Kronobergs län.²]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om maskiningenjörsutbildningen i Ljungby.²]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om högskolan i Växjö-Sydostuniversitetet.²]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppfinnarutbildningen på Grimslövs folkhögskola.²]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kommunikationer i Kronobergs län.³]

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fördubbling av det s.k. länsanslaget till Kronobergs län.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om glasmuseet i Växjö.⁴]

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kompensation för I 11.

Stockholm den 25 januari 1990

Charlotte Branting (fp)

¹ 1989/90:U543

² 1989/90:U1820

³ 1989/90:T244

⁴ 1989/90:Kr366